

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання
економіки
Протокол № 1 від 2.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна ІВМАНШКАЛО

ГОСПОДАРСЬКІ ДОГОВОРИ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**08 Право
081 Право
другий (магістерський)
Право**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**вибіркова
українська**

Розробник :
к.ю.н, доцент

Ірина ВАГАНОВА

Завідувач кафедри
правового регулювання
економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Юрій ШИНКАРЬОВ

**Харків
2024**

ВСТУП

Навчальною дисципліною «Господарські договори» є вибірковою освітньою компонентою підготовки за освітньою програмою «Право» другого (магістерського) рівня. Вивчення навчальної дисципліни сприяє розвитку загальної правової культури, дає глибокі знання правового регулювання договорів у сфері господарських правовідносин.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни базується на вивченні особливостей укладання, зміни та припинення договорів у сфері господарської діяльності.

Навчальна дисципліна є складною для вивчення, що зумовлюється освоєнням достатньо великого обсягу законодавчих актів та поліаспектністю правової природи правовідносин у сфері господарювання.

У процесі вивчення дисципліни, здобувачі освіти мають можливість поглиблено оволодіти знаннями щодо: загальної характеристики та змісту договірних відносин у праві; поняття та видів договорів у господарському праві; форм договорів у господарському праві; класифікації договорів у господарських відносинах; особливостей укладання попередніх договорів; особливостей укладання господарських договорів за державним замовленням; особливостей укладання господарських договорів на основі вільного волевиявлення сторін, примірних і типових договорів; укладання організаційно-господарських договорів; порядку зміни та розірвання господарських договорів.

Всебічне і глибоке вивчення навчального курсу є сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Метою дисципліни є набуття здобувачами магістерського освітньо-кваліфікаційного рівня цілісної системи знань про доктринальні та нормативні підходи щодо правового регулювання відносин, пов'язаних з укладенням, виконанням та припиненням дії господарських договорів; здійснення підготовки здобувачів до самостійного вирішення професійних завдань, зокрема, підготовки проектів переддоговірних угод та господарських договорів, проектів позовних заяв про спонукання до укладення договору, про зміну та/або розірвання договору.

Головні завдання навчальної дисципліни полягають у розумінні сенсу категорій навчальної дисципліни, закономірностей їх розвитку та особливостей правового регулювання, формуванні у здобувачів системи знань, вмінь, практичних навичок, необхідних для реалізації, охорони та захисту прав суб'єктів господарювання.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та практичні положення щодо правових відносин, що виникають при укладенні, зміні та розірвання господарських договорів.

Об'єктом навчальної дисципліни є господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПРН 3	ЗК 3, СК 6, СК 16, СК18
ПРН 6	СК 6, СК 10, СК 17, СК18
ПРН 7	СК 8, СК 13
ПРН 15	СК6, СК14, СК15
ПРН18	ЗК3, СК6, СК13

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 18. Використовувати передові знання і методики для розв'язання складних задач у процесі правового забезпечення господарської діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію

СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно- правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості

СК 16. Здатність до кваліфікації правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.

СК17. Здатність консультувати щодо виникнення, зміни та припинення договірних відносин у сфері господарської діяльності.

СК18. Вільно готувати процесуальні та інші документи правового характеру, які забезпечують захист прав суб'єктів господарювання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика договорів у сфері господарських відносин

Тема 1. Загальні положення про господарські зобов'язання

Поняття, види, та підстави виникнення господарських зобов'язань. Виконання господарських зобов'язань, забезпечення виконання господарських зобов'язань. Припинення господарських зобов'язань. Розірвання господарських зобов'язань.

Тема 2. Загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання

Поняття господарського договору. Ознаки господарського договору. Умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання. Істотні умови господарського договору.

Загальний порядок укладання господарських договорів. Порядок зміни та розірвання господарських договорів

Тема 3. Види господарських договорів. Форма укладання господарських договорів.

Класифікація за : за суб'єктним складом, залежно від юридичної підстави укладення договору, господарські договори, які укладаються на підставі державних замовлень, консенсуальні договори, договори приєднання, попередній договір, генеральний договір. Письмова форма договору.

Змістовий модуль 2. Правові засади укладання окремих видів договорів у господарському праві

Тема 4. Особливості укладання попередніх договорів

Поняття попереднього договору. Форма попереднього договору. Істотні умови попереднього договору. Наслідки не укладення у встановлений термін основного договору.

Тема 5. Договори про реалізацію майна.

Договір купівлі-продажу. Договір поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції.

Тема 6. Підрядні договори.

Договір підряду на капітальне будівництво. Договір підряду на проведення проектних робіт. Договір на проведення науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт.

Тема 7. Транспортні договори.

Договір транспортного експедирування. Договір про надання комплексу послуг з транспортно-експедиційного обслуговування та надання власного рухомого складу і контейнерів для здійснення перевезень вантажів по території України та у міжнародному сполученні.

Тема 8. Укладання господарських договорів за рішенням суду.

Спори, що виникають при укладанні господарських договорів. День набрання чинності рішенням суду

Тема 9. Порядок зміни та розірвання господарських договорів.

Порядок та підстави зміни господарських договорів. Порядок та підстави розірвання господарських договорів. Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Визначити підстави припинення господарських зобов'язань.
Тема 2. Завдання 2.	Визначати порядок зміни та розірвання господарських договорів
Тема 3. Завдання 3.	Знати класифікацію господарських договорів та їх форму.
Тема 4. Завдання 4.	Визначати істотні умови попереднього договору та встановлювати наслідки не укладення основного договору
Тема 5. Завдання 5.	Визначати проблемні аспекти у договорах про реалізацію майна

Тема 6. Завдання 6.	Визначати проблемні аспекти підрядних договорів
Тема 7. Завдання 7.	Визначати проблемні аспекти транспортних договорів
Тема 8. Завдання 8.	Знати характеристику спорів, що виникають при укладанні господарських договорів.
Тема 9. Завдання 9.	Знати порядок зміни та розірвання господарських договорів

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Завдання 1.	Вивчення лекційного матеріалу
Завдання 2.	Виконання домашнього завдання (вирішення кейсу)
Завдання 3.	Вивчення лекційного матеріалу
Завдання 4.	Виконання домашнього завдання (вирішення кейсу). Підготовка до написання модульної роботи.
Завдання 5.	Аналіз нормативно-правових актів
Завдання 6.	Виконання домашнього завдання (вирішення кейсу)
Завдання 7.	Виконання домашнього завдання (вирішення кейсу)
Завдання 8.	Підготовка до виконання індивідуального завдання.
Завдання 9.	Аналіз нормативно-правових актів. Підготовка до написання модульної роботи.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема1-9), проблемна лекція (Тема 4-9), лекція- провокація (9), тощо

Наочні (візуалізація (Тема 1-9).

Практичні (практична робота (Тема 1-9), есе (Тема 8), кейс-метод (Тема 5,7 тощо).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) - сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (30 балів), письмові контрольні роботи (20 балів), індивідуальне завдання (10).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

ГОСПОДАРСЬКІ ДОГОВОРИ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: другий (магістерський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Право»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ:

1. Відповідно до Господарського кодексу України підставою для визнання господарського зобов'язання недійсним може бути:

1. укладення його з порушенням господарської компетенції (спеціальної правосуб'єктності) хоча б одним з учасників господарських відносин
2. визнання банкрутом однієї із сторін господарського зобов'язання
3. відмова від його виконання однією із сторін господарського зобов'язання
4. неможливість його виконання

2. Відповідно до Господарського кодексу України нарахування неустойки за прострочення виконання зобов'язання, якщо інше не встановлено законом або договором, припиняється:

1. через один рік від дня, коли зобов'язання мало бути виконано
2. через три місяці від дня, коли зобов'язання мало бути виконано
3. через чотири місяці від дня, коли зобов'язання мало бути виконано
4. через шість місяців від дня, коли зобов'язання мало бути виконано

3. Згідно з Господарським кодексом України до соціально-комунальних зобов'язань суб'єктів господарювання відноситься:

1. заходи здійснення благодійної діяльності у населених пунктах
2. господарська допомога у будівництві й утриманні об'єктів комунального господарства
3. виконання робіт, надання послуг, продаж товарів суб'єктом господарювання кожному, хто до нього звертається на законних підставах
4. оплата комунальних послуг

4. Суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин застосовують у договірних зобов'язаннях в односторонньому порядку такі санкції:

1. відшкодування збитків
2. оперативно-господарські санкції
3. виплату індексу інфляції у разі порушення грошового зобов'язання
4. пеню

5. До господарських договорів відноситься:

1. дарування
2. споживчого кредиту
3. прокат
4. поставка

6. Відповідно до Господарського кодексу України неустойка застосовується:

1. лише в договірних зобов'язаннях
2. і в договірних, і в недоговірних зобов'язаннях
3. тільки для забезпечення виконання грошових зобов'язань
4. тільки для забезпечення виконання зобов'язань поставки

7. Згідно з Господарським кодексом України у разі порушення виконання зобов'язання до боржника за загальним правилом застосовується:

1. стягнення або збитків, або штрафних санкцій на вибір кредитора
2. відшкодування завданих збитків
3. стягнення збитків у повній сумі понад штрафні санкції
4. стягнення тільки штрафних санкцій

8. Відповідно до Господарського кодексу України об'єктами оренди у сфері господарювання можуть бути:

1. водосховища комплексного призначення
2. магістральні трубопроводи
3. окреме індивідуально визначене майно виробничо-технічного призначення, що належить суб'єктам господарювання
4. дороги загальнодержавного значення

9. Відповідно до Господарського кодексу України Не допускається суборенда:

1. земельних ділянок
2. будівель
3. транспортних засобів
4. цілісних майнових комплексів державних підприємств

10. Відповідно до Господарського кодексу України зобов'язання укласти господарський договір впливає з:

1. реклами
2. угоди про наміри
3. примірного договору
4. попереднього договору

11. Предметом договору комерційної концесії може бути:

1. інвестування наукових досліджень і розробок
2. страхування майнової відповідальності і підприємницького ризику
3. право використання в підприємницькій діяльності комплексу прав, належних правоволодільцеві
4. розробка проектної документації на проведення науково-дослідних робіт

12. Господарсько-правовими санкціями відповідальності є:

1. громадські роботи
2. вилучення майна
3. відмова управненої сторони зобов'язання від прийняття подальшого виконання зобов'язання, порушеного другою стороною
4. зміна власником цільового призначення майна, що використовується суб'єктом господарювання

13. Господарсько-правова відповідальність має таку ознаку:

1. майновий характер
2. добровільність
3. погоджуваність сторін
4. можливість відстрочення

14. До істотних умов господарського договору Господарським кодексом віднесено:

1. відповідальність сторін
2. строк дії договору
3. підстави припинення договору
4. підстави для зміни умов договору

15. Господарський договір НЕ вважається укладеним за відсутності узгодження сторонами:

- А) усіх умов договору;
- Б) усіх його істотних умов;
- В) підстав відповідальності;
- Г) заходів контролю за його виконанням;

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ:

Розкрити та охарактеризувати:

Укладання, зміна та розірвання господарських зобов'язань.
Недійсність господарського зобов'язання.

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Приватне підприємство «П», маючи оригінальний примірник господарського договору *про поставку певної продукції* із своїм контрагентом «В.», внесли в нього зміни щодо ціни на продукцію мотивуючи це високим рівнем інфляції. Підприємство «В.» відмовилось від здійснення поставки за зазначеною ціною і звернулось в господарський суд із позовною заявою про спонукання Підприємства «П.» до виконання умов поставки.

Яке рішення має винести суд? Чи встановлено законодавством порядок внесення змін та доповнень до господарських договорів? Якщо так, то розкрийте порядок зміни умов господарського договору, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзаменаційний білет кваліфікаційного іспиту включає 15 тестів, два відкритих питання та 1 практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною

кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна кількість балів – 15

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання - 10 балів, із них:

10 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу.

9 - 8 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабке знання додаткової літератури.

7-6 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, здобувач відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

5-4 передбачає неповні знання здобувача основної літератури; здобувач лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

3 - 1 балів ставиться, коли здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли здобувач не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Практичні завдання.

Практичне завдання - ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить **15 балів**, із них:

15 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Відповідь повна, логічна, містить аналіз і систематизацію. В кінці дає проаналізований та обґрунтований висновок ситуаційного завдання.

14 - здобувач повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. При вирішенні ситуаційного завдання припускається окремих незначних нечіткостей.

13 - здобувач вирішує ситуацію повністю, з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Його відповіді в цілому правильні, логічні і достатньо обґрунтовані з незначними помилками.

12 - здобувач вирішує ситуацію неповно, допущені суттєві погрішності. Відповідь дає без посилань або з неправильними посиланнями на відповідні статті законодавства або вказуючи при цьому неправильний нормативний акт/акти. З окремими помилками дає визначення основних понять, може частково аналізувати навчальний матеріал.

11 - здобувач вирішує ситуацію неповно, з суттєвими помилками. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти не застосовує. Висловлює у висновках лише свою думку чи своє бачення вирішення ситуаційного завдання, припускається значної кількості помилок.

10 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти відсутні. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, без відтворювання окремих норм, припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

9 - здобувач вирішує ситуацію з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Але висновок суперечить зазначеним нормативним актам.

8-6 - здобувач ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти зазначає, але висновок робить зовсім інший, що суперечить зазначеному законодавству.

5-3 - здобувач правильно вирішити ситуацію не може. Володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворювання окремих фактів, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів.

2 - здобувач зазначає лише статті законодавства та/або вказівки на нормативний акт/акти, обґрунтування та визначення відповіді відсутні.

1 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може.
Висловлює свою думку без посилань на законодавство.

0 - здобувач не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. – Одеса : НУ "ОЮА", 2021. 166 с.

2. Господарське право. Особлива частина: підручник / М. С. Долинська, Г. В. Смолин, О. А. Туркот, Л. В. Хомко, Б. М. Гамалюк; за ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 536 с.

3. Господарське право [Електронний ресурс] : підручник / В. В. Сергієнко, Ю. Ю. Браславець, Н. М. Капустян [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Сергієнка; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (1,06 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. - 411 с.
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22143>

Додаткова

4. Господарський кодекс: Закон України від 16.01.2003р. № 436-IV Станом на 01.01.2023, р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/conv#n1293>

5. Цивільний кодекс: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV Станом на 01.01.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

6. Про трубопровідний транспорт : Закон України від 15.05.1996. № 192/96-ВР Станом на 19.08.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192/96-%D0%B2%D1%80/stru#Stru>

7. Про регулювання товарообмінних (бартерних операцій) у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 р. № 351-XIV Станом на 13.02.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text>

8. Про ліцензування окремих видів господарської діяльності

9. Про депозитарну систему України: Закон України від 10.12.1997р. № 710/97 // Офіційний Вісник України. – 2012. – № 52. – Ст. 23.

10. Про здійснення державного контролю за діяльністю фондових бірж, депозитаріїв та торговельно-інформаційних систем. Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 144 від 08.05.2001р // Офіційний вісник України. – 2001. – № 25. – Ст. 1129.

11. Про затвердження Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов: Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.06.2018 № 428 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0428874-18#Text>

